

[V. Knudsen.]

må der regnes med at det reducerede antal medlemmer — 179 mod nu 227 — får overordentlig meget at bestille. Såvidt jeg kan bedømme det, vil et medlem af et-kammeret, der skal passe arbejdet på rigsdagen og arbejdet i valgkredsen, meget vanskeligt kunne overkomme andet og mere end dette, selvom rigsdagserhvervsmanden forlængst har frigjort sig for 8 timers arbejdsdagen og taget det meste af døgnet i brug. Måske er der en vis chance for at få erhvervsfolk, boende i København eller nærmeste omegn, ind på rigsdagen; de har mulighed for at tilse deres virksomhed daglig; at få erhvervsfolk fra provinsen ind på rigsdagen bliver dog nok væsentlig vanskeligere.

At de frie erhverv har en passende repræsentation på rigsdagen, anser jeg imidlertid for meget værdifuldt, for det første fordi ingen bedre end erhvervsfolkene selv kan tale deres sag, for det andet fordi en del af fornyelsen i vort politiske liv efter min mening bør komme netop fra erhvervsfolkene. Det skulle nemlig gå således, at man, hvis erhvervsfolkene får ingen eller for få repræsentanter på rigsdagen, da med rette kan sige, at det er deres egen skyld, fordi de ikke har stillet sig til disposition som kandidater ved de politiske valg.

Jeg vil derfor gerne fra denne talerstol, landstingets talerstol, henstille til erhvervenes folk at bringe de ofre af tid og måske andre goder, der må bringes for deltagelse i det politiske arbejde. Man må ikke slå sig til tåls med, at erhvervsorganisationerne tager sig af de spørgsmål, der skal forhandles om med regering og rigsdag. Organisationerne gør — det ved jeg — et stort og påskønnelsesværdigt arbejde, men alt, hvad organisationerne ønsker at få gennemført overfor lovgivningsmagten, skal nu engang før eller senere passere Christiansborg; derfor er det af allerstørste betydning, at erhvervene har egne folk siddende på rigsdagen.

Jeg kan iøvrigt tiltræde de synspunkter, mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Halfdan Hendriksen, har givet udtryk for.

H. K. Sørensen: I overensstemmelse med den praksis, der indenfor et relativt kort åremål har udviklet sig i den danske lovgivende forsamling, og hvorefter forsamlingens førstekammer — dette høje ting —

reelt har givet afkald på at hævde den ligeberettigelse, som vor nugældende grundlov ganske klart giver rigsdagens to kamre, behandles det foreliggende forslag til ny grundlov faktisk udfra den forudsætning, at der her ikke kan ændres i forslaget, der er vedtaget i det andet høje ting. Dette er en tydelig understregning af, i hvor høj grad praksis overordentlig let kan ændre selv de grundprincipper, som den fasteste af alle love, en grundlov, bygger på.

De indlæg, der her fremsættes, kan egentlig kun tjene til at tydeliggøre de enkelte partiers og det enkelte medlems motiver til at afgive stemme således, som det på forhånd næsten er klart at den må afgives.

Det vil være naturligt for mig, der også føler trang til at redegøre for den kæde af årsager, der bevirker, at jeg ved afstemningen i dette høje ting agter at afgive min stemme for grundlovsforslaget, at inddele denne redegørelse således, at jeg for det første fremfører en apologi for ikke tidligere under forfatningsforhandlingerne efter fattig evne at have forsøgt at ændre den udgang, forhandlingerne har fået, dernæst trækker de hovedsynspunkter op, udfra hvilke jeg ikke kan være tilfreds med det foreliggende forslag til Danmarks Riges Grundlov, og endelig kort siger, hvilket hensyn der alligevel får mig til at stemme for grundloven.

De forhandlinger, der har stået på i forfatningskommissionen af 1946, har efter min anskuelse først i det sidste års tid været ført på en sådan måde, at man har kunnet forudse, at der herudaf ville fremstå et forslag, der måtte tages i betragtning som et led i den almindelige politiske situation. Men forud for disse forhandlinger er der i de foregående år siden kommissionens nedsættelse blevet gjort et overordentlig stort forberedende arbejde, et arbejde, hvis forløb ikke har kunnet undgå at præjudicere de politiske gruppers indstilling til en række af de pågældende spørgsmål, hvis løsning endeligt er afgjort indenfor de sidste år. Det er klart, at jeg hermed først og fremmest sigter til de to meget vigtige spørgsmål om valgretsalderen og om tokammerkontra etkammersystem. Valgretsalderens problem var i hvert fald bragt til løsning forlængst, medens der måske endnu for et år siden kunne fægtes om tokammer-systemet. Jeg kan imidlertid vel indse, at den stilling, som partierne i 1939 tog til det